

ניחוחות לפרשת כי תשא – בשולי פורים, הפרשה ואיך עוצרים מגיפה

פרשתנו עוסקת בענין הקטורת ודרך הכנתה. מבואר בפסוקים שאחד מסממני הקטורת הוא מור דרור. בגמרא למדנו שסממן זה רומז למרדכי כמבואר במסכת חולין (קל"ט עמוד ב'):

"מרדכי מן התורה מנין? דכתיב מר דרור ומתרגמינן: מירא דכיא". דהיינו המור הטהור. נראה לכאורה שהקשר בין מרדכי לסממן הקטורת נעוץ בצליל הדומה: מרדכי = מירא דכיא.

אולם מסתבר שיש קשר תוכני ולא רק סמנטי, והדרשה של הגמרא מכוונת לשני ההיבטים: הסמנטי והמהותי גם יחד כפי שאנו מוצאים בהקשר לאסתר. ידועה דרשת הגמ' (שם) "אסתר מן התורה מנין? ואנכי הסתר אסתיר". ברור לכולנו שהרמז לשמה של אסתר בתורה איננו רק בצליל הדומה אלא בנוסף לדמיון בצליל רמוזה בפסוק כל מהותה של אסתר הפועלת במצב של הסתרה גמורה. ומתוך כך נסביר שמרדכי דומה לקטורת. כל מציאותו היא של ריח ניחוח לה', ויש לו את סגולת הקטורת המסוגלת לעצור את המוות והמגיפה.

שכך למדנו בגמ' בערכין (ט"ז עמוד א) "דתניא ר' חנינא: למדנו לקטרת שמכפרת, דכתיב: "ויתן את הקטרת ויכפר על העם". לאחר שהאדמה בלעה את קורח ועדתו, עם ישראל התלונן על כך שכביכול משה ואהרן גרמו למציאות שימותו רבים מעם ה'. כתוצאה מתלונתם פרצה מגיפה שנעצרה בזכות הקטרת הקטורת ע"י אהרן. כוחה של הקטורת בהקשר לעצירת מגיפה התגלה למשה רבינו ע"י מלאך המוות. בזכות מה הקטורת מכפרת?

רבינו בחיי (שמות פרק ל) "וחלבנה ריחה רע, ואעפ"כ הכניסה הכתוב בכלל הבשמים החשובים, ובא לרמוז שאין לנו להקל ברשעים פושעי ישראל שלא יהיו בכלל תעניותינו ותפלתנו, וכמו שאמר רז"ל: (כריתות ו' ב) "כל אגודה שאין בה מפושעי ישראל אינה אגודה", ובאור זה כי שם שמים מתעלה ומתקדש בשעה שהחוזרים בתשובה נמנין בכלל הצדיקים, שאם לא כן הצדיקים נתפשים עליהם מפני הערבות, שהרי כל ישראל ערבים זה לזה".

כדי שתפילה תועיל בשעת צרה אין זה מספיק שרק צדיקים יזעקו בתפילה. חובה עלינו לשתף במעמד את כולם ואז הזכות המשותפת לכל העם תפעל את פעולתה ותסיר את רוע הגזירה מהעם כולו. ואכן כך נהג מרדכי שקיים את העיקרון של הגמרא במסכת כריתות ודאג לקיים את ההוראה של אסתר "לך כנוס את כל היהודים".

למדנו שמרדכי משול לקטורת שבה נרמז שמו, והוא פועל ומחבר את כל חלקי העם כפי שגם הקטורת מחברת את כל הסממנים ביחד כולל החלבנה שריחה רע. יש כאן מעין סתירה פנימית: מצד אחד הקטורת מבטאת את החיבור גם לחלק הרע, אולם מצד שני

הרמז למרדכינעוץ בסממן "מור דרור" שהוא כולו טהור מכל תערובת וזיוף, ואיך ניתן אם כך לומר שמעלתו של מרדכי היא כמעלת הקטורת בעיקרון החיבור של כל הסממנים?

אלא צריך לומר שמדובר בתהליך הבנוי נדבך על גבי נדבך. שיאו של התהליך נמצא בשלב בו מרדכי דואג להתחבר ולהשפיע על כל חלקי העם לאחר שאור התורה בוקע ומאיר מכל ישותו.

וברוח זאת דרשו בחסידות את הפסוק בתחילת הפרשה - אודות נתינת השקלים

"ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם"

כאשר כל ישראל מתאחדים לנתינה אחת - ומבינים שבעומק הם שווים - העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט - לכולם ערך זהה.. (אמנם תפקידים שונים ויכולות מגוונות אך בשורש שווים) אז הבנה זו מייטרת את הצורך במגפה. שהרי המגפה חושפת באופן קשה וכואב כי אין 'גדול וקטן' כולם שווים בפני הנגיף..

ומתוך שמתאחדים בנתינה שווה, זוכים להנצל מהנגף.

בימים בהם אנו נמצאים בדאגה להתפשטות הקורונה נוסף לחזק, להשפיע לחבר ולקרוב, ביום חמישי הקרוב - כ"ג אדר נקיים במסגרת שבוע החמ"ד תפילת רבים - התפילה תועבר לריכוזים קטנים בכל הארץ דרך האינטרנט. ומתוך הערבות ההדדית נזכה שהתפילה תפעל ותביאי לרפואה של כל החולים בכל העולם ותעצר המגיפה.

שבת שלום ומבורך.

שושנה נגר